

Қазақстан банктері

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2023 жылдың бірінші тоқсанының қорытындысы

Кезеңнің негізгі тенденциялар

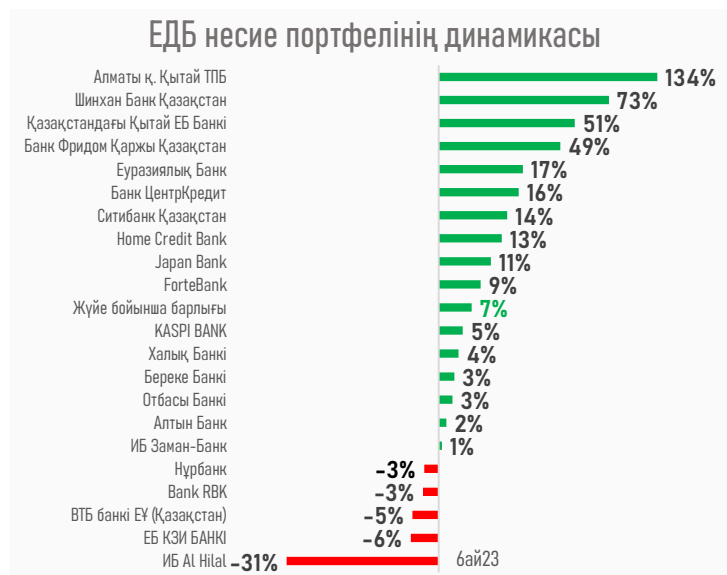
- 2023 жылдың бірінші жарты жылдығында ЕДБ несиелер портфелінің өсуі (+6,8%) жүйе активтерінің жалпы өсуінен (+4,5%) озып кетті. Бөлшек сауда несиелері (+9,1%) және бизнес (+4,0%) портфелінде оң динамика байқалды.
- Қарыз ресурстарына тұтынушылық сұраныс қазақстандықтар арасында бөліп-бөліп төлеудің жоғары танымалдылығымен, сондай-ақ халықтың нақты ақшалай табысының төмендеуі жағдайында әдеттегі өмір сүру деңгейін қолдауға деген ұмтылыспен ынталандырылуы мүмкін (-2,6%).
- Өсім сонымен бірге несиелерге инвестициялық сұраныстың артуы экономикалық өсудің жеделдеуі аясында болды (ЖІӨ 6 М23 үшін 5%-ға өсті).
- Экономикадағы тұтынушылық және инвестициялық сұраныстың артуы туралы заңды елге тауарлардың айтарлықтай өскен импорты бойынша да бағалауға болады (қаңтар-мамыр айларында +39%).
- Сонымен қатар, жүйенің несиелер портфелінің 64% өсімін активтер мөлшері бойынша ТОП-5 банк қамтамасыз етті (активтер 3 трлн теңгеден астам). Дегенмен, бес ірі ЕДБ арасында концентрация өскен жоқ (төменде қараңыз).

- Бұл банктік өнімдер бойынша мөлшерлердің өсуі (несиелер мен депозиттер) өзгермейтін базалық мөлшер аясында тоқтады. Бұл ретте үш ай қатарынан айлық инфляцияның орташа өсуі (0,5-0,6%) және өткен жылдың жоғары базасына байланысты ТБИ жылдық мәнінің күрт төмендеуі (14%-ға дейін төмендеді) пайыздық мөлшерлемелерді төмендету үшін алғышарттар қалыптастырады.
- Қазақстандықтар арасындағы жинақ мінез-құлық моделі депозиттер бойынша жоғары мөлшерлер аясында сақталды: халықтың қаражаты жыл басынан бері 1,1 трлн теңгеге (+6,4%) өсті.
- Үлесі бірақ Корпоративтік депозиттер 0,8 млрд теңгеге (-5,2%) төмендеді, бәлкім, экономиканың жекелеген секторларына салық жүктемесінің ұлғаюы, олардың неғұрлым жоғары құны жағдайында меншікті қаражаттың қарыз қаражатына артықшылық беруіне байланысты.
- Бұл несиелер портфелінің өсуі, оның сапасы іс жүзінде өзгермеген жағдайда, пайыздық маржаның қалыпты өсуімен (5,75%-дан 6,11%-ға дейін) сектор пайдасының өсуіне ықпал етті, бұл өз кезегінде капиталдандыру деңгейіне (+9,6%) пайдалы әсер етті.
- Белгіленген өзгерістер нәтижесінде сектордың қаржылық тұтқасы (debt-to-equity ratio) 7,5-тен 7,1-ге дейін жақсарды.

* Кәсіпкерлік қызметке ЖК несиелерін қоса алғанда

Экономикаға банктердің несиелері **

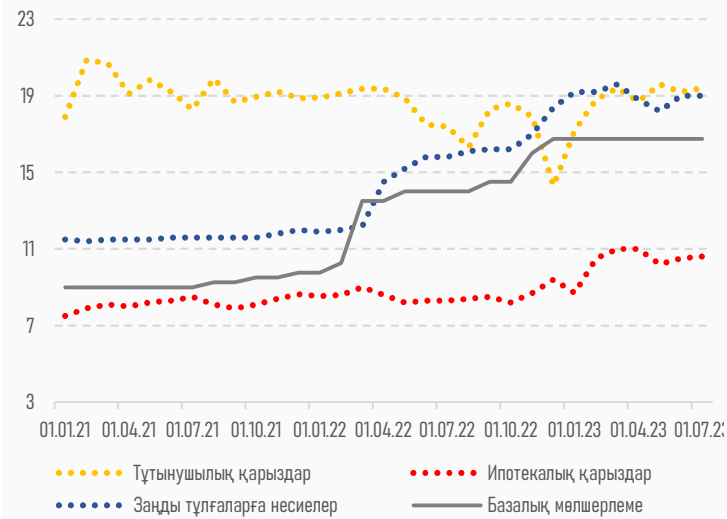

** Деректер көзі: ҚРҰБ

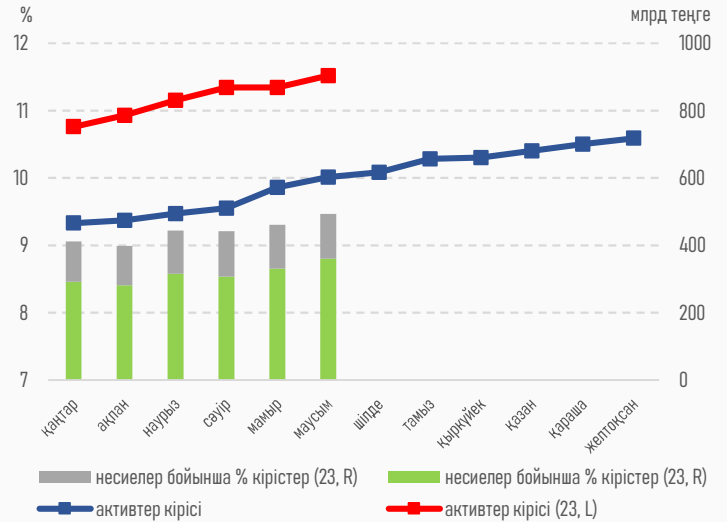
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2023

Экономикаға банктердің несиелері *

ЖТ, ЭТ қарыздары бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

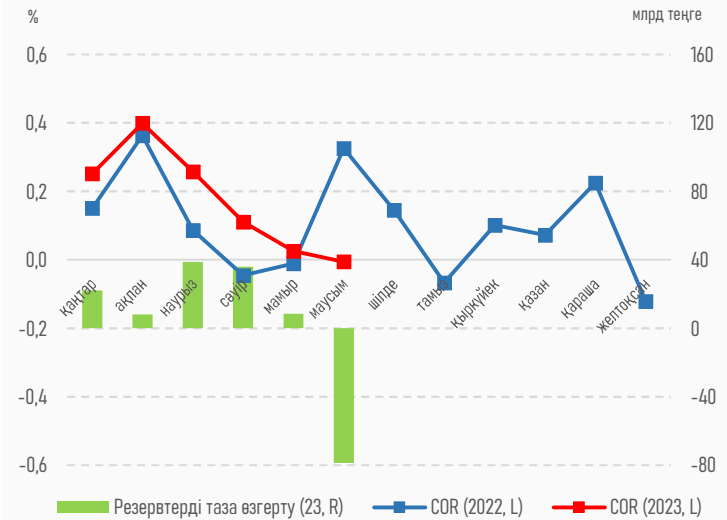

Активтердің кірістілігі (пайыздық кірістер/кіріс әкелетін активтер)

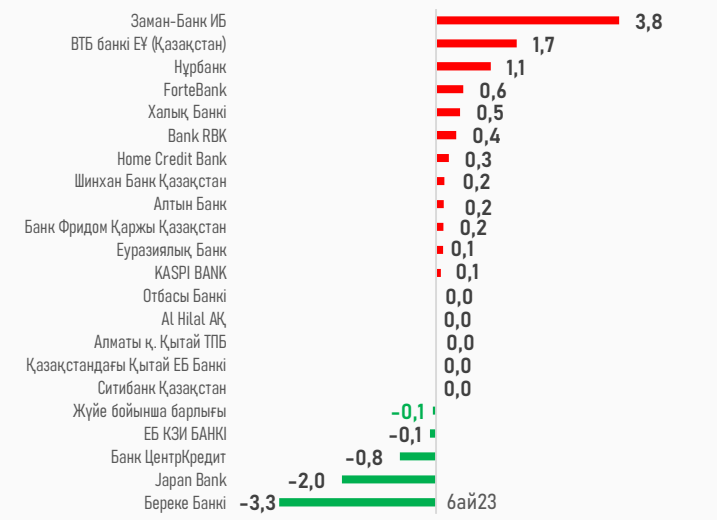

Жұмыс істемейтін қарыздар*

Несиелік тәуекел құны (CoR)

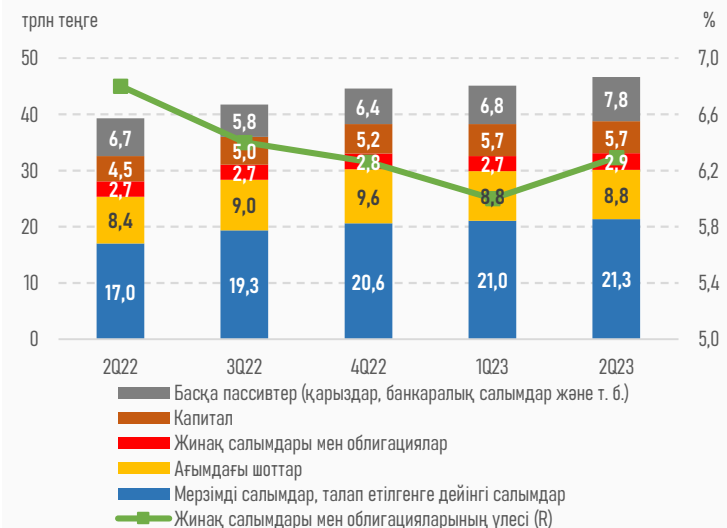

Өзгерту NPL 90+, п.п.

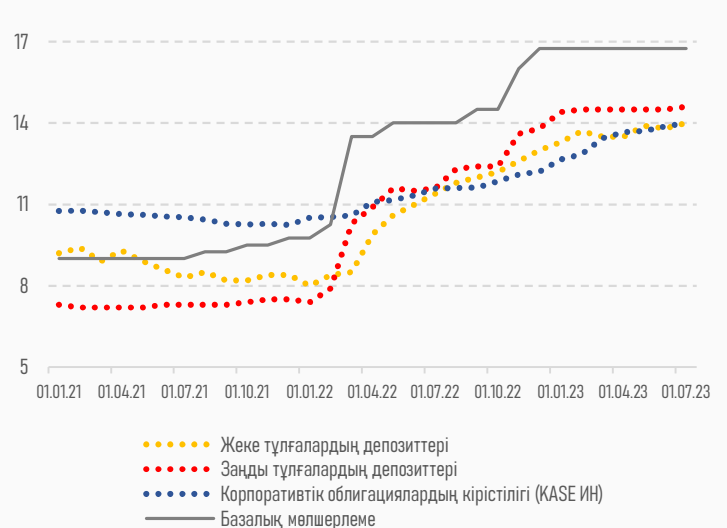

Банк жүйесінің міндеттемелері*

Пассив динамикасы

ЖТ, ЭТ депозиттері бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

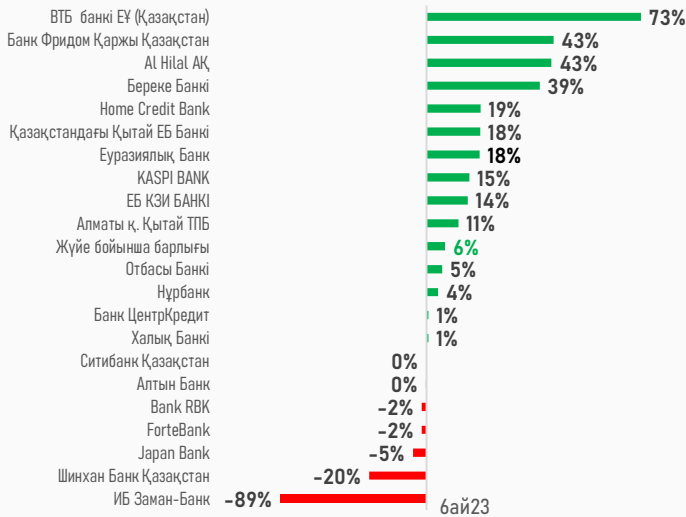

* Деректер көзі: ҚРҰБ

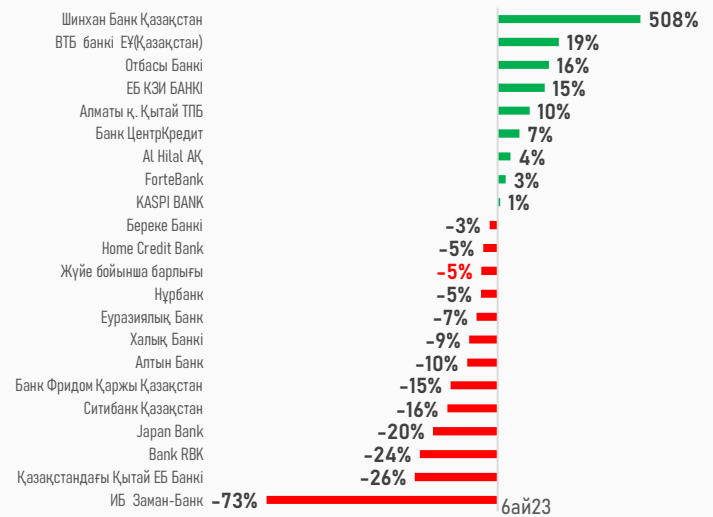
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2023

Халықтың және корпоративтік ұйымдардың депозиттері*

Жеке тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

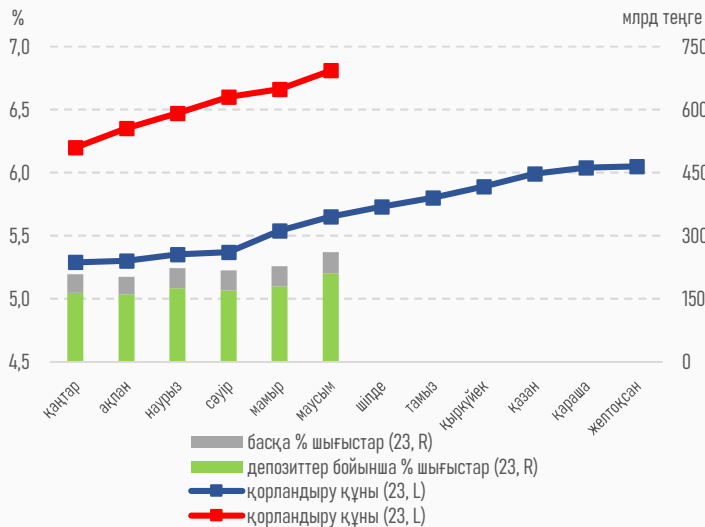

Заңды тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

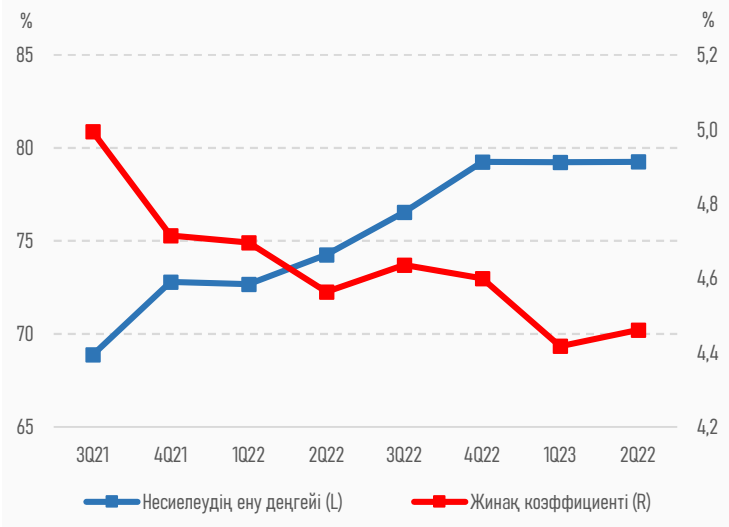

Қорландыру құны және жинақ коэффициенті*

Қорландыру құны¹

Несиелеудің ену деңгейі² және коэффициент. жинақ³

¹ Қорландыру құны-сыйақы төлеуге байланысты пайыздық шығыстар / міндеттемелер.

² Несие берудің ену деңгейі-қарыз алушылардың бірегей санының жұмыспен қамтылған халық санына арақатынасы.

³ Жинақ коэффициенті-үй шаруашылықтары салымдарының халықтың жалпы табысына қатынасы.

* * Деректер көзі: ҚРҰБ, СЖРА, ҰСБ, БКБ

Резюме

Жүйеде жоғары пайыздық мөлшерлемелерге және инфляциялық қысымның жоғарылауына қарамастан, ағымдағы жылы жаңа кредиттер беру бойынша да (жарты жылда+16,7%), сондай-ақ жүйенің несиелік портфелінің өсуі бойынша да (+6,8%) оң динамика байқалады.

Сонымен қатар, ЕДБ бизнесті несиелеуге дайын болуы бөлшек саудадан жоғары болды. Бизнеске арналған несиелік өтімдерді мақұлдау үлесі орта есеппен барлық өтімдердің жартысына жуығын (47%) құрады, бірақ бөлшек сауда үшін төрттен бір бөлігі ғана (27%). Бұл ретте мақұлдаулардың ең көп көлемі ірі кәсіпкерлік субъектілеріне (өтімдердің 55% – ы), ең азы-автокредиттеуге (барлық өтімдердің 13% – ы) тиесілі. Осы орайда корпоративтік сектордың ел бойынша жаңа несиелер берудегі қарыздарының (52,3% немесе 6,9 трлн теңге) басым болуы байқалады (13,3 трлн теңге).

Бұл несиелік белсенділікті қаржыландыру негізінен қазақстандықтар арасында жинақ мінез-құлық моделінің өсуі (халықтың депозиттері 1,1 трлн-ға өсті) және ЕДБ меншікті капиталының ұлғаюы (+0,5 трлн) есебінен жүргізілді.

Секторды капиталдандырудың өсуі аясында К1 банк секторының меншікті капиталының жеткіліктілік коэффициенті 18,5% – ға дейін өсті (бір жыл бұрын 16,4% және 7,5% нормативпен), ал К2 25,8% – ға дейін өсті (бір жыл бұрын 19,8% және 10% нормативпен).

Сонымен қатар, айлық инфляцияның орташа өсуі (соңғы үш айда 0,5–0,6% шегінде) және оның жылдық көрсеткішінің қатты төмендеуі (ақпан айындағы ең жоғары деңгейден 21,3%-ға дейін 14%-ға дейін төмендеді) жақын арада базалық мөлшерлеменің абайлап қалыпты төмендеуі үшін терезе ашады және банк өнімдері бойынша мөлшерлемелердің төмендеуіне әкелуі мүмкін.